

Why do we thank God for 'taking us out of Egypt' - if He put us there!

Outline for Pre-Passover class for KMS by Menachem Leibtag -

I. Intro - Where we thank Hashem for taking us out:

9 בְּרוּךְ שׁוֹמֵר הַבְּטָחָתוֹ לְיִשְׂרָאֵל, בְּרוּךְ הוּא. שֶׁהַקְּדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא חָשַׁב אֶת הַקֶּץ, לַעֲשׂוֹת כְּמוֹ שֶׁאָמַר לְאַבְרָהָם אֲבִינוּ
בְּבְרִית בֵּין הַבְּתָרִים, שֶׁנֶּאֱמַר:
“וַיֹּאמֶר לְאַבְרָם, יָדַע תֵּדַע כִּי גֵר יִהְיֶה זְרַעְךָ בְּאֶרֶץ לֹא לָהֶם, וְעַבְדוּם וְעָנּוּ
אֹתָם אַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה. וְגַם אֶת הַגּוֹי אֲשֶׁר יַעֲבֹדוּ דָן אֲנִכִי וְאַחֲרָי כֹּן יֵצְאוּ
בְּרֶכֶשׁ גָּדוֹל.”

[מְכַסֶּה אֶת הַמְּצוֹת וּמְגַבֶּיהָ אֶת הַכּוֹס].

***10 וְהִיא שְׁעֵמֶדָה לְאַבוֹתֵינוּ וְלָנוּ!!**
שֶׁלֹּא אַחַד בְּלֶבֶד עָמַד עָלֵינוּ לְכַלּוֹתֵנוּ, אֶלֶּא שֶׁבְּכָל דּוֹר וְדוֹר עוֹמְדִים
עָלֵינוּ לְכַלּוֹתֵנוּ, וְהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְצִילֵנוּ מִיָּדָם.

II. When, Where, and Why in MAGID

Basic questions –

- where should the story begin
-
- where should the story end
-
- why must we tell the story

Also – why punishment of “karet”

For not offering korban Pesach

And why the need for “brit Milah” beforehand

Begin with the guidelines of the Mishna:

III. . The Mishna in Tractate Pesachim, chapter 10_

מְזַגְגוּ לוֹ כּוֹס שְׁנַי, וְכֹאֵן הֵבֵן שׁוֹאֵל אָבִיו, וְאִם אֵין דַּעַת בְּבֶן, אָבִיו
מְלַמְדוֹ, מֵה נִשְׁתַּנָּה הַלַּיְלָה הַזֶּה מִכָּל הַלַּיְלוֹת....

וּלְפִי דַעַתוֹ שֶׁל בֶּן, אָבִיו מְלַמְדוֹ.

מִתְחִיל בְּגִנוֹת וּמְסִיִּים בְּשַׁבָּח,

וְדוֹרֵשׁ מֵאֲרָמֵי אוֹבֵד אָבִי, עַד שִׁיגְמֹר כָּל הַפְּרָשָׁה כְּלָה :

The attendants **poured the second cup** for the leader of the seder, **and here the son asks his father** the questions about the differences between Passover night and a regular night. **And if the son does not have the intelligence** to ask questions on his own, **his father teaches him** the questions...

When teaching his son about the Exodus. **He begins with** the Jewish people's **disgrace and concludes with** their **glory**.

And he expounds from the passage: “An Aramean tried to destroy my father” (Deuteronomy 26:5), the declaration one recites when presenting his first fruits at the Temple, **until he concludes explaining the entire section**.

Note, no mention of “brit bein ha’btarim”!

IV. What precedes “v’hi sh’amada” in Magid?

2. מֵה נִשְׁתַּנָּה הַלַּיְלָה הַזֶּה מִכָּל הַלַּיְלוֹת?

Why we are obligated

3. **עֲבָדִים הָיִינוּ לְפָרַעַה בְּמִצְרַיִם, וַיֹּצִיאֵנוּ יי אֱלֹהֵינוּ מִשָּׁם בְּיַד חֲזָקָה**
וּבְזְרוּעַ נְטוּיָה. וְאֵלּוֹ לֹא הוֹצִיא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת אֲבוֹתֵינוּ מִמִּצְרַיִם,
הָרִי אָנוּ וּבְנֵינוּ וּבְנֵי בְנֵינוּ מִשְׁעַבְדֵי הָיִינוּ לְפָרַעַה בְּמִצְרַיִם.*

WHO is obligated – not only children

וּאֶפִּילוּ כִּלְנוּ חֲכָמִים, כִּלְנוּ נְבוֹנִים, כִּלְנוּ זְקֵנִים, כִּלְנוּ יוֹדְעִים
אֶת הַתּוֹרָה, מִצֹּה עֲלֵינוּ לְסַפֵּר בִּיצִיאַת מִצְרַיִם. וְכָל
הַמְרֻבָּה לְסַפֵּר בִּיצִיאַת מִצְרַיִם הָרִי זֶה מְשֻׁבָּח.
Proof story...

*4 מַעֲשֵׂה בְרָבִי אֱלִיעֶזֶר וְרָבִי יְהוֹשֻׁעַ וְרָבִי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה
וְרָבִי עֲקִיבָא וְרָבִי טַרְפוֹן שֶׁהָיוּ מְסַבִּין בְּבֵנֵי בְרַק, וְהָיוּ
מְסַפְּרִים בִּיצִיאַת מִצְרַיִם כָּל אוֹתוֹ הַלַּיְלָה עַד שֶׁבָּאוּ
תַלְמִידֵיהֶם וְאָמְרוּ לָהֶם: רַבּוֹתֵינוּ, הִגִּיעַ זְמַן קְרִיאַת שְׁמַע שֶׁל
שַׁחֲרִית.

Then we quote ONE conversation:

*5 אָמַר אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה: הָרִי אֲנִי כְּבֹן שְׁבַעִים שָׁנָה, וְלֹא
זָכִיתִי שֶׁתֹּאמֶר יְצִיאַת מִצְרַיִם בְּלֵילוֹת -
עַד שֶׁדָּרְשָׁה בֶּן זוֹמָא: שֶׁנֶּאמַר, "לְמַעַן תִּזְכֹּר אֶת יוֹם צֵאתְךָ
מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ": יְמֵי חַיֶּיךָ - הַיָּמִים, כָּל יְמֵי
חַיֶּיךָ - הַלַּיְלוֹת.
וְחֲכָמִים אוֹמְרִים: יְמֵי חַיֶּיךָ - הָעוֹלָם הַזֶּה, כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ -
לְהַבִּיא לִימּוֹת הַמָּשִׁיחַ.

Then the four sons:

\How to tell the story

Then WHEN we are obligated

יכול מראש חדש! ?
תלמוד לומר ביום ההוא

Then we talk about Terach!

Or are we talking about WHY
Hashem chose our forefathers!

Which leads into the covenant!

Which leads to the biggest question!

Why thank Hashem for taking us out,
if He put us there!

Tracing the history of "brit bein haBtarim -
from Abrahams' **first conversation** with God in Sefer
Breishit
until Am Yisrael's **last conversation** with God in the book
of Nechemya

V. God's FIRST DIALOGUE with Avraham Avinu!

Genesis Chapter 15 בְּרֵאשִׁית

א אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה, הָיָה דְבַר-יְהוָה אֶל-
אַבְרָם, בְּמַחְזָה, לֵאמֹר: אֵל-תִּירָא אַבְרָם,
אֲנֹכִי מִגֵּן לְךָ--שְׂכָרְךָ, הַרְבֵּה מְאֹד.

1 After these things the word of the
LORD came unto Abram in a vision,
saying: 'Fear not, Abram, I am thy
shield, thy reward shall be exceeding
great.'

ב וַיֹּאמֶר אַבְרָם, אֲדֹנָי יְהוִה מַה-תִּתֶּן-לִי,
וְאֲנֹכִי, הוֹלֵךְ עֲרִירִי; וּבֶן-מִשְׁקַב בֵּיתִי, הוּא
דֹּמֶשֶׁק אֱלִיעֶזֶר.

2 And Abram said: 'O Lord GOD,
what wilt Thou give me, seeing I go
hence childless, and he that shall be
possessor of my house is Eliezer of
Damascus?'

ג וַיֹּאמֶר אַבְרָם--הֵן לִי, לֹא נָתַתָּה זָרַע; וְהִנֵּה
בֶן-בֵּיתִי, יוֹרֵשׁ אֹתִי.

3 And Abram said: 'Behold, to me
Thou hast given no seed, and, lo, one
born in my house is to be mine heir.'

ד וְהִנֵּה דְבַר-יְהוָה אֵלָיו לֵאמֹר, לֹא יִירָשְׁךָ
זֶה: כִּי-אִם אִשָּׁר יֵצֵא מִמֶּעֵיךָ, הוּא יִירָשְׁךָ.

4 And, behold, the word of the LORD
came unto him, saying: 'This man
shall not be thine heir; but he that
shall come forth out of thine own
bowels shall be thine heir.'

ה וַיּוֹצֵא אֹתוֹ חוּצָה, וַיֹּאמֶר הִבֵּט-נָא
הַשָּׁמַיְמָה וּסְפֹר הַכּוֹכָבִים--אִם-תּוּכַל, לְסַפֵּר
אֹתָם; וַיֹּאמֶר לוֹ, כֹּה יִהְיֶה זְרַעֲךָ.

5 And He brought him forth abroad,
and said: 'Look now toward heaven,
and count the stars, if thou be able to
count them'; and He said unto him:
'So shall thy seed be.'

- ו וְהֵאָמַן, בַּיהוָה; וַיַּחְשְׁבֶהָ לוֹ, צְדָקָה. 6 And he believed in the LORD; and He counted it to him for righteousness.
- ז וַיֹּאמֶר, אֵלָיו: אֲנִי יְהוָה, אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאוּר כַּשְׂדִּים--לָתֶת לְךָ אֶת-הָאָרֶץ הַזֹּאת, לְרִשְׁתָּהּ. 7 And He said unto him: 'I am the LORD that brought thee out of Ur of the Chaldees, to give thee this land to inherit it.'
- ח וַיֹּאמֶר: אֲדֹנָי יְהוִה, בַּמָּה אֲדַע כִּי אִירְשֶׁנָּה. 8 And he said: 'O Lord GOD, whereby shall I know that I shall inherit it?'
- ט וַיֹּאמֶר אֵלָיו, קַח־לִי עֶגְלָה מְשֻׁלֶּשֶׁת, וְעֵז מְשֻׁלֶּשֶׁת, וְאַיִל מְשֻׁלֶּשׁ; וְתֹר, וְגֹזָל. 9 And He said unto him: 'Take Me a heifer of three years old, and a she-goat of three years old, and a ram of three years old, and a turtle-dove, and a young pigeon.'
- י וַיִּקַּח-לוֹ אֶת-כָּל-אֵלֶּה, וַיִּבְתֵּר אֹתָם בִּתְוֹךְ, וַיִּתֵּן אִישׁ-בְּתֵרוֹ, לְקִרְאֵת רֵעֵהוּ; וְאֶת-הַצִּפֹּר, לֹא בָתֵּר. 10 And he took him all these, and divided them in the midst, and laid each half over against the other; but the birds divided he not.
- יא וַיֵּרֶד הָעֵיט, עַל-הַפְּגָרִים; וַיֵּשֶׁב אֹתָם, אַבְרָם. 11 And the birds of prey came down upon the carcasses, and Abram drove them away.
- יב וַיְהִי הַשֶּׁמֶשׁ לָבוֹא, וַתִּרְדָּמָה נֹפֶלֶה עַל-אַבְרָם; וַהֲנִיחַ אֵימָה חֹשֶׁכָה גְדֹלָה, נֹפֶלֶת עָלָיו. 12 And it came to pass, that, when the sun was going down, a deep sleep fell upon Abram; and, lo, a dread, even a great darkness, fell upon him.
- יג וַיֹּאמֶר לְאַבְרָם, יָדַע תֵּדַע כִּי-גֵר יִהְיֶה זֶרְעֶךָ בְּאֶרֶץ לֹא לָהֶם, וַעֲבָדוּם, וְעָנּוּ אֹתָם--אַרְבַּע מֵאוֹת, שָׁנָה. 13 And He said unto Abram: 'Know of a surety that thy seed shall be a stranger in a land that is not theirs, and shall serve them; and they shall afflict them four hundred years;
- יד וְגַם אֶת-הַגּוֹי אֲשֶׁר יַעֲבֹדוּ, דָּן אֲנִי; וְאַחֲרֵי-כֵן יֵצְאוּ, בְּרֶכֶשׁ גָּדוֹל. 14 and also that nation, whom they shall serve, will I judge; and afterward shall they come out with great substance.
- טו וְאַתָּה תָּבוֹא אֶל-אֲבֹתֶיךָ, בְּשָׁלוֹם: תִּקְבָּר, בְּשִׁיבָה טוֹבָה. 15 But thou shalt go to thy fathers in peace; thou shalt be buried in a good old age.
- טז וְדוֹר רְבִיעִי, יָשׁוּבוּ הֵנָּה: כִּי לֹא-שָׁלַם עוֹן הָאֱמֹרִי, עַד-הֵנָּה. 16 And in the fourth generation they shall come back hither; for the iniquity of the Amorite is not yet full.'

יז וַיְהִי הַשֶּׁמֶשׁ בָּאָה, וַעֲלָטָה הָיָה; וַהֲנִה תִנּוּר עֶשֶׂן, וְלַפִּיד אֵשׁ, אֲשֶׁר עָבַר, בֵּין הַגְּזָרִים הָאֵלֶּה. **17** And it came to pass, that, when the sun went down, and there was thick darkness, behold a smoking furnace, and a flaming torch that passed between these pieces.

יח בַּיּוֹם הַהוּא, כָּרַת יְהוָה אֶת-אַבְרָם--בְּרִית לֵאמֹר: לְזֶרְעֲךָ, נָתַתִּי אֶת-הָאָרֶץ הַזֹּאת, מִנְּהַר מִצְרַיִם, עַד-הַנְּהַר הַגָּדֹל נְהַר-פְּרָת. **18** In that day the LORD made a covenant with Abram, saying: 'Unto thy seed have I given this land, from the river of Egypt unto the great river, the river Euphrates;

יט אֶת-הַקֵּינִי, וְאֶת-הַקֵּנִזִּי, וְאֵת, הַקַּדְמוֹנִי. **19** the Kenite, and the Kenizzite, and the Kadmonite,

כ וְאֶת-הַחִתִּי וְאֶת-הַפְּרִזִּי, וְאֶת-הַרְפָּאִים. **20** and the Hittite, and the Perizzite, and the Rephaim,

כא וְאֶת-הָאֱמֹרִי, וְאֶת-הַכְּנַעֲנִי, וְאֶת-הַגְּרִגִּשִׁי, וְאֶת-הַיְבוּסִי. {ס} **21** and the Amorite, and the Canaanite, and the Girgashite, and the Jebusite.'

Was this a punishment for something?

For part of Hashem's original plan!

VI. The theme of 'remember you were a slave'....

The centrality of 'Egypt', in the story of 'Israel'

A. Shmot chapter 22 & 23 (enveloping the 'ethical mitzvot' section)

כ וְגַר לֹא-תוֹנֶה, וְלֹא תִלְחָצֶנּוּ: כִּי-גֵרִים הָיִיתֶם, בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם. **22:20** Do not wrong a stranger, nor shall you oppress him; for you were strangers in the land of Egypt. Do not afflict any widow, or orphan...
כ כָּל-אֵלְמָנָה וְיָתוּם, לֹא תַעֲנֹן.

ט וְגַר, לֹא תִלְחָץ; וְאַתֶּם, יָדַעְתֶּם אֶת-נַפְשׁ הַגֵּר--כִּי-גֵרִים הָיִיתֶם, בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם. **23.9** And do not oppress a stranger- for you know the heart of a stranger, seeing you were strangers in the land of Egypt.

B. 'Remember You Were a Slave' in Sefer Devarim Chapter 24

יז לא תטה, משפט גר יתום; ולא תחבל, בגד
 אלמנה. וזכרת, כי עבד היית במצרים,
 ויפדך יהוה אלהיך, משם; 17 You shall not pervert the justice due to the
 stranger, or to the orphan or widow.... But **you**
shall remember that you were a bondman in
Egypt,

יט כי תקצר קצירך בשדה ושכחת עמר
 בשדה, לא תשוב לקחתו--לגר ליתום
 ולא למנה, יהיה... וזכרת, כי-עבד היית
 בארץ מצרים; על-כן אנכי מצוה,
 לעשות, את-הדבר, הזה. 19 When you reap your harvest in your field, and
 have forgotten a sheaf in the field, do not go back
 to fetch it; it shall be for the **stranger, for the**
orphan, and for the widow... And **you shall**
remember that you were a bondman in Egypt

C. How/ Why we must emulate God – according to Sefer Devarim

יז כי, יהוה אלהיכם--הוא אלהי האלהים,
 ואדני האדנים: האל הגדל הגבר, והנורא,
 אשר לא-ישא פנים, ולא יקח שחד. 17 For the LORD your God, He is God of gods,
 and Lord of lords, the great God, the mighty,
 and the awful, who regardeth not persons, nor
 taketh reward.

יח עשה משפט יתום, ואלמנה; ואהב גר,
 לתת לו לחם ושמלה. יט ואהבתם, את-
 הגר: כי-גרים הייתם, בארץ מצרים 18 He doth execute justice for the fatherless
 and widow, and **loveth the stranger**, in giving
 him food and raiment. 19 Love ye therefore
 the stranger; **for ye were strangers in the land**
of Egypt.

D Recurring theme in the key law sections of Chumash

- B SHMOT Parshat Mishpatim / 22:20 & 23:9 envelope the unit of the ethical code
- C. VAYIKRA Parshat Kedoshim / 19:33-37 - forms thematic finale of the entire unit
- D. Bamidbar - finale chapter 15 - Laws of Tzizit & remembering why God took you out
- E. Devarim - Thematic Intro in 10:12-19, note as well 10:22 Then a recurring theme:
 15:12-14, 16:9-12, 24:17-22 -

Especially 5:11-14 / re: reason for shabbat in Ten Commandments

VII. Thanking Hashem for WHAT happened

Or Remembering WHY it happened

[Gratitude vs Purpose]

Note renewed covenant in Nechemya chapters 9->10